

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

Väljavõte Türi Põhikooli õppekava üldosast, mis on kehtestatud 30.08.2024.

I ÕPILASE HINDAMISE ALUSED

1. Õpilaste hindamisel lähtutakse Vabariigi valitsuse 06.01.2011 määrusest nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“
2. Hindamise eesmärk on
 - 2.1. suunata ja **julgustada** õppijaid õppima ning tekitada ja hoida huvi õppimise vastu;
 - 2.2. **toetada õppijate eneseusku** ja **innustada** neid oma võimeid arendama;
 - 2.3. luua õppijatele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid **enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama**;
 - 2.4. toetada õppija kujunemist **positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga** ennastjuhtivaks õppijaks;
 - 2.5. anda õppijale tagasisidet oma **edenemise** kohta õppimisel;
 - 2.6. anda õppijale tagasisidet **õpistrateegiate valikuks**;
 - 2.7. anda õppijale tagasisidet oma **töökultuuri** ja töö ning **individuaalse arengu** kohta;
 - 2.8. anda õppijale tagasisidet pädevuste kujunemise kohta;
 - 2.9. anda **õpetajale** teavet õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii **õppe tulemuslikumaks kavandamiseks** kui ka **iseenda pädevuste arendamiseks**;
 - 2.10. saada ülevaade **õpitulemuste saavutatus**est, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega.
3. 1. klassis kasutatakse kõigis õppeainetes kujundava hindamise põhimõtteid. Õpetaja annab suulist ja kirjalikku tagasisidet, tunnustades edusamme ning juhtides tähelepanu vajakajäämistele.
4. 2. – 9. klassis kasutatakse kunstiõpetuses, tehnoloogiavaldkonna ainetes (tööõpetuses, käsitöös ja kodunduses, tehnoloogiaõpetuses) ja valikainetes mitmeeristavat hindamist „arvestatud“ („AR“) ja „mittearvestatud“ („MA“). Teistes õppeainetes kasutatakse tähthindamist kuuepalliskaalal.
5. Ainealaste teadmiste ja oskuste kirjalike tööde hindamise tulemusi väljendatakse alljärgneval skaalal:

A	Suure pärane	90-100 %	Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused, rakendab omandatud teadmisi iseseisvalt tuttavates ja uutes olukordades, analüüsib õpitut, hindab kriitiliselt järeldusi ja langetab otsuseid, loob omandatud teadmiste abil seoseid uute ja varasemate teadmiste vahel. Silmapaistev ja põhjalik aine tundmine, suutlikkus teha tulemuslikku iseseisvat tööd, mitmekülgne kirjanduse tundmine.	“5”
---	--------------	----------	---	-----

B	Hea	82-89 %	Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused ning rakendab omandatud teadmisi ja oskusi iseseisvalt eesmärgipäraselt tuttavates ja uutes olukordades, analüüsib omandatud teadmisi, loob uusi seoseid, kuid teadmiste ja oskuste spetsiifilisemal rakendamisel võib olla eksimusi, mis ei ole sisulised ega põhimõttelised. Õppeaine teoreetilise ja rakendusliku sisu väga hea tundmine.	“4”
C	Keskmine	75-81 %	Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused, rakendab omandatud teadmisi ja oskusi iseseisvalt eesmärgipäraselt õppe- ja uutes olukordades. Aine detailsemates osades avaldub mõningane vastuste ebatäpsus	“4”
D	Rahuldav	62-74 %	Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekava taotletavad õpitulemused tasemel, mis võimaldab tal omandatud teadmisi ja oskusi rakendada tuttavates ja/või toetatud õppeolukordades, kuid iseseisval rakendamisel või uutes olukordades avalduvad puudujäägid. Vastustes avalduvad märgatavad puudujäägid. Õpilasel on olemas baasteadmised, mis võimaldavad tal hakkama saada.	“3”
E	Kasini	50-61 %	Õpilane suudab tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavaid õpitulemusi kasutada juhendaja toel õppeolukordades piiratud viisil ning omandatud teadmised ja oskused on iseseisvaks edasiseks õppimiseks minimaalsed. Teadmiste rakendamisel on tõsiseid puudujääke.	“3”
F	Puudulik	0-49 %	Õpilase omandatud teadmised ja oskused on tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavatest õppetulemustest madalamad ja edasiseks õppimiseks puudulikud või õpitulemuste omandatusele ei ole võimalik anda tagasisidet, sest ülesanne on jäänud sooritamata, õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid, esitatu ei vasta tööjuhendile.	“2”
AR	Arvestatud	50-100 %	Õpilase suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus vastab kooli õppekavas märgitud õpitulemusele.	
MA	Mittearvestatud	0-49 %	Õpilase suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus jääb madalamaks kooli õppekavas märgitud õpitulemusest.	

6. Individuaalse õppekava rakendamise korral kirjeldatakse hindamine vastavas õppekavas.
7. Lõpueksamid hinnatakse vastavalt hindamisjuhendile.
8. Aineõpetaja annab õpilasele **trimestri alguses** teada, **mida ja millal hinnatakse**, milliseid **hindamisvahendeid** kasutatakse ja millised on **hindamise kriteeriumid** ning teeb vastavasisulise **sissekande Stuudiumisse** aine info alla ja trimestri esimese tunnikirjelduse juurde.

9. Ainealaste teadmiste ja oskuste omandatuse hindamise kõrval antakse tagasisidet ka üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta.
10. Probleemülesannete korral on hindamiskriteeriumideks pakutud lahenduse otstarbekohasus ning põhjenduste arv ja eri aspektide esiletoomine, originaalsus, loogilisus ning korrektse ainealase sõnavara kasutamise määr.

II HINDAMISPÕHIMÕTTED

1. Alates esimesest kooliastmest **kaasatakse õpilane hindamisprotsessi** nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel.
2. Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Rakendatakse nii eelhindamist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka täheline hinnatena.
3. Hindamine peab olema **mitmekesine**, et toetada õpilase teadmiste ning eri oskuste ja hoiakute arengut.
4. Hindamise alus on valdkonna ainekavades kirjeldatud **õpitulemused kooliastmete kaupa**. Hindamisega toetatakse kooliastme lõpuks taotletavate **teadmiste ja oskuste** omandamist, **hoiakute** kujunemist ning **valdkonnapädevuste** saavutamist.
5. **Eelhindamise** käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.
6. **Õppeprotsessi** käigus rakendatakse **kujundavat hindamist**, kus õpilane saab **temale arusaadaval viisil suulist ja kirjalikku** tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.
7. **Kujundava hindamisena** mõistetakse **õppe kestel** toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja **käitumist**, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab **õigel ajal** ja võimalikult täpselt õpilase **tugevaid külgi ja vajakajäämisi** ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. **Õpilane saab õppetunni vältel** enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase **käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute** kujunemist.
8. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

9. Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras **tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine** (kavandid, joonised, õpimapp, blogi vms).
10. **Hoiakute** ja väärtushinnangute kujunemise kohta antakse tagasisidet **suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega** (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab). Õpilase **seisukohtadele** ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse **sõnalist kirjeldavat tagasisidet**.
11. **Kirjalike** ülesannete puhul arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid **pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele**, sh ainealaste (erialaste) terminite, isiku-, riikide ja kohanimede, rahvusvaheliselt aktsepteeritud lühendite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal.
12. **E-keskkondades** lahendatud ülesannete kohta saavad õpilased kas õpetaja poolt antud või automaatse tagasiside, mis võimaldab neil oma teadmisi ja oskusi hinnata, eesmäärke seada ning tulemusi parandada.
13. Nii kujundava kui ka kokkuvõtva hindamise korral **keskendutakse eelkõige õpitud arusaamisele, arutlemisele ning teadmiste kasutamisele**, mitte ainult õpitu meenutamisele.
14. **Hindamisvahendi ja -viisi valik** sõltub püstitatud õppe-eesmärkidest ja eeldatavast õpitulemusest. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanust, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.
15. **Hindamismudeleid** on eriti vaja avatud ja/või loovat mõtlemist nõudvate õppeülesannete edukaks sooritamiseks. Hindamismudelid **muudavad õpilasele arusaadavamaks õpetaja ootused, võimaldavad tal enda õppimist juhtida ning anda edasiviivat tagasisidet kaaslasele**. Lisaks aitavad need õpetajal panna kokkuvõtvat hinnet, kui töö on valmis, ning õpilasel paremini aru saada, kuidas hinne kujunes.

III KOKKUVÕTTEV HINDAMINE

1. **Kokkuvõttev** hindamine toimub **trimestri lõpul**, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka **riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust**.
2. Kokkuvõttev hinne kujuneb trimestri jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.
3. **1. klassis ei hinnata kokkuvõtvate sõnaliste hinnangutega 1. trimestrit**. 2. ja 3. trimestril antakse kokkuvõttev sõnaline hinnang.
4. Õppeaine aastahinne pannakse välja trimestrihinnete alusel.

5. Kõiki õppeaineid, ka neid, mida õpitakse üks tund nädalas, hinnatakse **kokkuvõtvalt kord trimestris**.
6. Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud aines omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „F“ või „MA“.
7. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja 1. juuniks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetöele.

IV JÄRELEVASTAMISE KORRALDUS

1. Kui suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, on hinnatud hindega “F” (puudulik) või „mittearvestatud“, on õpilasel võimalus järeltöö sooritamiseks. Õpilasel on järelevastamiseks aega kümme tööpäeva. Erandjuhtudel on võimalik järele vastata ka pärast kümnepäevast tähtaega.
2. Positiivseid hindeid saab parandada kokkuleppel õpetajaga.
3. Kui õpilane puudub järeltöö sooritamise ajal mõjuval põhjusel, lepitakse aineõpetajaga kokku uus järeltöö aeg.
4. Märge ”T” Stuudiumis annab infot selle kohta, et kõikidele õpilastele kohustuslik töö (kirjalik, suuline või praktiline) on õpilasel tegemata. Õpilasel on järelevastamiseks aega kümme tööpäeva. Erandjuhtudel on võimalik järele vastata ka pärast kümnepäevast tähtaega.
5. Kui õpilane keeldub tööd ära andmast, kasutab kõrvalist abi või kirjutab maha, võib hinnata tema töö hindega “F” või "MA".
6. Kui õpilane soovib parandada trimestri hinnet, võib ta kokkuleppel aineõpetajaga sooritada kokkuvõtva arvestustöö.
7. Kui õpilane on puudunud 20% või enam õppetundidest, on õpetajal õigus nõuda terve õppeperioodi (trimestri) materjali järele vastamist.
8. Õpilase pikema puudumise korral (rohkem kui 3 päeva) kodustel põhjustel (nt perereis) esitab lapsevanem enne puudumise algust Stuudiumi kaudu puudumistõendi ja võtab endale vastutuse, et laps õppematerjali omandab.

V KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE

1. Õpilaste käitumisele ja hoolsusele annavad õpetajad **tagasisidet kogu õppepäeva vältel**. **Kokkuvõttev** sõnaline tagasiside antakse **iga trimestri lõpul** ühtse hinnanguna.

2. Käitumise ja hoolsuse **kokkuvõtva hindamise aluseks on hindamismudelid**, mille koostamisel ja kasutamisel arvestatakse põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud **pädevusi** ja **kooli kodukorra** nõudeid ning **kooli õppekavas kirjeldatud hindamispõhimõtteid**.
3. Kooliastmete käitumise ja hoolsuse hindamise mudelid on kooliastmete kaupa esitatud õppekava üldosa lisades 3 - 5.

VI TÄIENDAV ÕPPETÖÖ, KLASSIKURSUSE KORDAMINE

1. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „F“ või „MA“ või kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. **Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse**. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
2. Õppepäeva pikkus täiendaval õppetööl on **kuni 5 õppetundi**. Täiendavast õppetööst (aeg, õpiülesanded) teavitab aineõpetaja lapsevanemat kirjalikult Stuudiumi kaudu.
3. Aastahinne pannakse välja pärast täiendavat õppetööd, arvestades selle tulemusi.
4. Õppenõukogu otsusega võib jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
5. Õpilasega, kelle trimestrihinne on „F“ või „MA“ või antud samaväärne sõnaline hinnang, viiakse läbi arenguvestlus ja/või koostatakse selles aines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugimeede.

VII ÕPILASE JÄRGMISSE KLASSI ÜLEVIIMINE

1. Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.
2. I - III kooliastmes viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmisse klassi üle enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30. augustiks.

3. Individuaalse õppekava järgi õppiv põhikooli õpilane viiakse üle järgmisesse klassi vastavalt tema õppekavas ette nähtud õpekorraldusele.

VIII HINDE VAIDLUSTAMINE

1. Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hinded vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast hinde teada saamist.
2. Hindamisel tekkinud eriarvamustes püüavad vaidlevad pooled esmalt ise kokkuleppele jõuda.
3. Vajadusel lahendab kooli direktor vaidluse koos asjaosalistega.

IX MITTEFORMAALÕPPE ARVESTAMINE

Huvihariduses osalemine toetab iga õpilase huvide ja võimete maksimaalset arengut ning tagab teadmiste kinnistamise praktikas. Aineõpetajal on õigus arvestada koolivälisest õpet koolis ainealaste teadmiste hindamisel, kui see võimaldab saavutada kooli õppekavaga määratud õpitulemusi. Selleks **esitab vanem** õppealajuhatajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis **avalduse**, millele on lisatud kooli huviringi või väljaspool kooli toimuva tegevuse korraldaja tõend õpilase ringis või tegevuses osalemise kohta. Tõendis kirjeldatakse neid saavutatud või saavutatavaid õpitulemusi, mida soovitakse arvestada. Avaldust hindab õppealajuhataja koos vastutavate aineõpetajatega. Lapsevanema või õpilase avaldus koos õppealajuhataja nõusolekut väljendava vastusega moodustab seaduses ette nähtud kokkuleppe. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine ei tähenda tingimata õppetundides osalemisest vabastamist.

X MÕISTED

1. **Kontrolltöö** on ulatuslik materjal, mis hõlmab mitme tunni, peatüki või aineosa kontrolli ja milleks on vaja eelneval päeval valmistuda. Kontrolltööks ei loeta ülesandeid, mille ettevalmistamiseks on antud pikem periood (esitlus, referaat, kohustusliku kirjanduse lugemiskontroll, projektitöö, loovad tööd, miniuurimus jm). Kontrolltöö peab olema ette plaanitud ja osapoolte vahel kokku lepitud vähemalt 5 õppepäeva enne kontrolltöö toimumist. Kontrolltöö fikseeritakse Stuudiumis kontrolltööde kalendris. Kontrolltöö juurde tuleb Stuudiumisse kanda, mille peale töö on (vähemalt teema, küsimused vm toetav info). Õpetaja, kes esimesena fikseeris oma aines kontrolltöö, saab eelisõiguse selle läbiviimiseks (v a kui osapooled ei ole kokku leppinud teisiti). Kontrolltööde hinnetest teavitatakse õpilasi hiljemalt kümne tööpäeva jooksul pärast töö sooritamist, kui õpetaja pole teada andnud teisiti.
2. **Tunnikontrolle** võib teha igas tunnis. Tunnikontroll kontrollib kuni kahe eelneva tunni teadmisi või on kestusega kuni 20 minutit. Tunnikontrolli hinnetest teavitatakse õpilasi hiljemalt viie tööpäeva jooksul.